

गर्वं मदे भ्वा० पर० सक० सेट् । गर्वति अगर्वीत् । जगर्व ।
गर्वितः । गर्वः । “खर्वे । गर्वसूक्ष्मरितनो ।” तारास्तवः ।

गर्व पु० गर्व-वञ् । अभिमाने, “ऐश्वर्यरूपतारुण्यकुलविद्याव-
लैरपि । इष्टलाभादिनान्येषामवज्ञा गर्वः ईरितः”
इत्युक्ते २५वृत्ताभेदे “गर्वो मदः प्रभावश्रीविद्यासत्-
कुलतादिजः । “अवज्ञासविलासाङ्गदर्शनाऽविनयादिजत्”
सा० द० उक्ते श्रव्यभिचारिभावभेदे । अमरे अहङ्कार-
पर्यायतोक्तिः ईषद्भेदमनादृत्यैव ।

गर्वाट पु० गर्वेणाटति अट-अच् ३त० । द्वारपात्रे तिका० ।
गर्वित ति० गर्व-कर्त्तरि क्त गर्वो जातोऽस्य तार० इतश्च
वा । १मत्ते २जातगर्व “यूथं तद्यसरगर्वि(र्वि)तक्षण-
सारम्” “प्रेमगर्वितविपक्षमत्सरात्” रघुः ।

गर्ह निन्द्यां वा चुरा० पञ्चे भ्वा० आत्म० सक० सेट् । गर्हते
गर्हते अजगर्हते अगर्हिष्ट । गर्हयाञ्चक्रो जगर्हेः गर्हहणा
“न गर्हयेयुरक्षान् वै पाण्डुवाचाय कर्हिचित्” भा० व्या०
५७२ स्तो० । “गर्हयन्तोऽस्य साङ्गश्च” भा० व० १८१ अ०
पदव्ययय आर्षः । उपसर्गपूर्वकस्तु तद्द्योत्यार्थयुक्ते
निन्दते । “विगर्हितं धम्मं धनैर्निर्वहणम्” नैष० ।

गर्ह कुत्सायां भ्वा० आ० सक० सेट् । गर्हते अगर्हिष्ट
जगर्ह गर्हणम् गर्हितः गर्ही । “स एव धर्मो राज्ञां
तु तद्वितं किञ्चु गर्हणम्” भा० व्या० ११८ अ० । “केचि-
द्भीष्मं जगर्हिष्ट” भा० सं० ४१ अ० । “न कुत्सयास्यहं
किञ्चिन्न गर्हे बलवत्तरम्” र० २०६ अ० । “विषसां च
दशां प्राप्नो देवान् गर्हितं वै षट्मम्” २०८ अ० । आर्षः
पदव्यययः । “गर्हिताक्ष जग्विः” मनुः ।

गर्ही स्त्री गर्ह-अ । १निन्दायाम् “येन येनाचरेर्द्धम् तस्मिन्
गर्ही न विद्यते” भा० अ० ६०५६ स्तो० । चुरा० गर्ह-
भावे युच् । गर्हयाऽप्यत्र स्त्री ।

गर्ह्य ति० गर्ह-ण्यत् । १निन्द्ये २अप्रभे अमरः ।

गर्ह्यवादिन् ति० गर्ह्यं वदति वद-णिनि । कुत्सितवादिनि
कददे अमरः स्त्रियां ङीप् ।

गल भक्षणे सक०च्चाव (गला) अक० भ्वा० पर० सेट् । गलति अ-
गालोत् । “निर्गलिताम्बु गर्भम्” रघुः । “गलितं त्वरावि-
रहितासनयाः” माघः “प्राक्शोकनिर्गलितनेत्रपयः-
प्रवाहान्” नैष० । “विपक्षे गलितादरौ” “पर्या-
गलदच्छविन्दुः” “मपलाद्यगलजतः” भट्टिः ।
“प्रच्छदात्तगलिताक्षविन्दुभिः” “विगाक्षमानो गलि-
बाङ्गरागैः” रघुः ।

गल क्षारणे (गालान) चुरा० आत्म० सक० सेट् । गालस्तु
अजीगलत गालयाञ्चक्रो । गालः । गालितः । “पङ्क-
गोमूतगलितम्” चक्रदत्तः ।

गल पु० गल-भक्षे वा० करणे अच् । १कण्ठे (गला) अम
कर्त्तरि अच् । २सञ्जरेसे (धुना) श्वाद्यभेदे, ४गङ्क-
मत्स्ये च शब्दरत्ना० । “गले गृह्णीत्वा क्षिप्रोऽस्मि”
भा० आनु० १५४ अ० । अस्य स्वाङ्गत्वेऽपि क्षोडा० न
ङीप् । छिन्नगला । बह्ना० स्त्रियां ङीप् । गली
इत्यपि तत्रैव स्त्री ।

गलक पु० गल-वा० वुन् । (गङ्क) १मत्स्ये शब्दार्थचि० ।
गलकम्बल पु० गले कम्बल इव । आस्तायां गवां गलस्थिते
रोमंशे मांसपिण्डे अमरः ।

गलगण्ड पु० ७त० । (गलगण्ड) । रोगभेदे । तल्लक्षणादि यथा
“निबद्धः श्रयथुर्यस्य सुक्कवक्कम्बते गले । महान्
वा यदि वा ह्रस्वो गलगण्डं तमादिशेत् । निबद्धो दृढः
अचल्यो वा । सुक्कवत् अण्डवत् । गले इति हनुम-
न्यभोरुपलक्षणम् । तथा च भोजः “महान् शोथ-
मल्यं वा हनुमन्यागहाचयम् । सुक्कवक्कम्बमानं तु
गलगण्डं विनिर्दिशेत्” संप्राप्तिमाह वातः कफ-
श्चापि गले प्रदृष्टो मध्ये तु संसृत्य तथैव मेदः । कुर्वन्ति
गण्डं क्रमशः खलिकैः समन्वितं तं गलगण्डमाहुः ।
क्रमशः शनैः शनैः खलिकैः वातकफमेदालक्षणेः ।
तत् वातिकमाह । तोदान्वितः कण्ठावराधनदः श्यावा-
दण्यो वा पवनात्मकस्तु । पारुष्ययुक्तश्चिरद्वज्जपाको
यदच्छया पाकमियात् कदाचित् । वैरसमासस्य
च तस्य जलोर्भवेत्तथा तालुगलप्रशेषः । चिरद्वज्ज-
पाकः चिरेण दृढिरपाकश्च यस्य सः । क्षैणिकमाह
स्थिरः सवर्णो गुरुदृक्कण्डुः शीतो महंश्चापि क-
फात्मकस्तु । चिराच्च दृढिं भजतेऽचिराद्वा प्रपच्यते
मन्दरुजः कदाचित् । माधुर्य्यभासस्य च तस्य जलो-
र्भवेत्तथा तालुगले प्रशेषः । कदाचित् प्रपच्यते वा
पाकोऽपि चिराद्भवति । प्रशेषः क्षेपणः । मेदोज
माह क्षिप्रो गृहः पाण्डुरनिष्टगन्धे मेदोऽस्मत्तः
कण्डुयुतोऽरुजश्च प्रलम्बतेऽलावदल्पमूलो देहानु-
रूपचयद्विद्युक्तः । क्षिप्रमास्यता तस्य भवेत्तु जलो-
र्भवेन शब्दं कुरुते च नित्यम् । देहक्षये काश्चिं क्षयं,
देहद्वयो दृढिं यातीत्यर्थः । असाध्यामाह “हृक्का-
क्षयनं गृहसर्गगतं संवत्सरातीतमरोचकतमम्”